

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnaci”, — e următorul: pe un an 10 cor.; 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

„Șiboteana”, — „Balomireana”,

sau: ce ar trebui să avem prin cât mai multe comune ale noastre.

Înainte cu vre-o 10 ani, pe vremea când dl Dr. I. Mihu sta în fruntea băncii »Ardeleana« dela Orăștie și tot dsa era și președinte al »Reuniunii Economice« române de aici, dsa a pus la cale lucrurile, ca »Reuniunea Economică« ieșind prin comunele din jurul Orăștiei, să propoveduiască, printre alte idei economice, și pe aceea, de a să înființa prin comune însoțiri economice de credit, un fel de băncuțe locale, care însă să urmărească scopuri economice culturale ale poporului din loc. Iar dsa va face, ca acele însoțiri să fie cit să poate mai bine sprijinite de banca românească »Ardeleana« în trebuințele lor de bani.

Și au plecat trimișii Reuniunii Economice și au înființat, ca probă, două astfel de însoțiri, în comunele fruntașe Șibot și Balomir, în care găsind doi preoți bineprimitori ai îndemmurilor bune: în Șibot pâr. Sim. Săcărea, în Balomir pe pâr. Nicolae Suciu, și pe lângă dinșii fruntașii poporului nostru, — s'au putut înființa însoțirile.

Când s'a încheiat un an de muncă a micelor »bănci« sătești, cu câștig de câte 100 până în 200 cor. (căci cheltuelile de fondare mistuieră mai tot câștigul), mulți au zimit de isprava noastră și ne ziceau: Nu să plătește! Pentru atita câștig, cită muncă pun acolo citiva oameni de inimă, cari slujesc ca purtători de socoți, cassari, etc.

Noi am încurajat însă mereu pe cei dela însoțiri, să fie cu răbdare, că am mai văzut noi lucruri pornite dela mic-mic, și au ajuns ca mâne mari și falnice, de erau o mândrie pentru cei ce au avut răbdare și dragoste cu ele și le-au ocrotit ca pe niște flori plâpânde, până ce erau mici și nebăgate în samă.

Și cei dela însoțiri au mers înainte, ocrotindu-le și slujindu-le cu drag, — mai ales după ce au văzut că ele să desvoaltă, nu stau pe loc, fac vădiți pași înainte, și să poate ca, mânepoimâne, să ajungă țările.

Ne uităm azi peste bilanțurile acestor mici bănci-sătești din jurul nostru, și ce vedem în ele, ne bucură, căci ne întărește în credința noastră, că ele vor ajunge a fi un bine pentru poporul din acele comune.

Ian să le privim nițel mai de-aproape:

„Șiboteana”

Insoțirea din Șibot o aflăm la sfârșitul anului 1908 avînd un câștig curat de 1042 cor. și un fond de rezervă de 800 cor. și un fond agricol de 350 cor. — La sfârșitul anului 1909 are Fond agricol de 600 cor., fond de rezervă 1000 cor., dar câștigul i a scăzut la 900 cor., fiind anul acela greu, banii scumpi, și ea trebuind să plătească după banii de reescompt interese prea mari. În anul 1910 fondul ei agricol e 700 cor., fondul de rezervă 1500 cor., dar câștigul numai 700 cor., pentru că scumpetea de bani tot ținea și însoțirea, după spusele conducătorilor ei, nici nu mai înțimpina la reescomptarea cambiilor, așa bunăvoință și sprijinire, pe care o avuse înainte vreme. Aseori plătea și ea după reescompt, tot est căpăta, pentru aceleași sume, dela datorasi. Câștigul fi mai venea numai după banii proprii (acțiunile ei de 8000 cor. și depunerile de vre o 15000. ce are). Insemnăm însă, că și în acești ani fondurile ei, cel agricol și cel de rezervă, au crescut regulat și frumos, numai chiar la câștigul curat nu mai putea ajunge ca înainte. — În anul 1911 însă, »Șiboteana« iar s'a avîntat, ajungînd a avea și câștig curat aproape 1000 cor., iar fondul de rezervă i-a crescut la 2018 cor. (cu 500 cor. mai mare), cel agricol tot 700 cor.

Destul de frumos rod.

„Balomireana”

Și mai frumoase roade vedem aducînd lucrarea fraților noștri din jurul însoțirii din Balomir. Pe »Balomireana« aflăm avînd la 1908 un câștig de 636 cor., fond de rezervă 400 cor., fond agricol 540

cor.; — iar în 1909 câștig 866 cor. fond agricol de 740 cor. și fond de rezervă 600; în 1910 are câștig numai 607 cor. dar are fond de rezervă 800, fond agricol 1019 cor. și mașini în preț de 3000 cor., iar trecute la cheltueli cu mașinile 1700 cor.

În 1911, și-a mărit fondul agricol 1626 cor., fondul de rezervă a rămas tot 800 cor., căci tot câștigul anului l'a băgat în alt rînd de mașini economice, cumparîndu și o mașină de îmblătit, așa că are acum mașini în preț de 10.300 cor. din a căror preț (fiind luate pe plăți în rate) are șters, plătit, 3700 cor. Vedem că mașina a adus un câștig de 3500 cor. și spesele cu ea au fost 1553 cor., așadar singură mașina aduce însoțirii un venit de vre-o 1500—2000 cor. pe an. Acum până cînd o plătesc, tot câștigul îl bagă în plata mașinei iar peste citiva ani asta va fi un izvor de însemnat venit pentru însoțire, la care se va adauge ce va mai cumpăra din frumosul fond agricol cel ce trece azi peste 1600 cor.

Nu mai scoatem date din bilanțele acestor două însoțiri sătești, mici la arătare, dar aievea însemnate în roadele lor, și ca mâne putînd fi un puternic razim poporului român din comune, în trebuințele sale culturale și economice.

Și dacă am scos aceste lucruri la iveală, e numai, ca să arătăm, că pas înțelept a fost acela, pe care l'a pus la cale conducătorul de pe vremuri al »Reuniunii Economice« și al »Ardeleni« dela Orăștie, și dezvoltarea celor două însoțiri ne dă dreptul a cere, ca aceste începuturi să se urmeze în viitor și în alte comune, căci iată e vădit că bine să revarsă pe urma lor.

Văzînd cum azi noi Românii perdem an de an sute de școale, și perdurăm aproape de tot neatîrnarea preoților noștri, numai din lipsa de venite la bisericile noastre care nu pot să-și plătească pe preoți și pe învățători cum cere legea, — pilda ce o arătăm din viața însoțirilor dela Șibot, Balomir, pare că ea singură ne strigă:

»Vedeți voi, Români neajutorati, vedeți aci la mine calea pe care ați putea ajunge în 2—3 ani la aproape toate acele venite de care

aveți tipsă! Cine vă oprește pe voi să vă faceți în comunele voastre fruntașe însoțiri economice ca cea dela noi? Însoțirea s'o puneți din capul locului în slujba culturală și economică a comunei, apoi să vă cumpărați cite-o mașină de îmblătit și alte mașini de folos (prin aducerea cărora și așa nu stricați câștigul nici unui frate al vostru, că azi toate mașinile de acest fel vi-le-au adus streinii în sat și lor le dați grasul câștig), — și din câștigurile mașinei și a însoțirii peste tot, să vă susțineți școala, să vă faceți bibliotecă în comună, să vă zmulgeți preotul din jugul umilitor și ticălos al congruei și să fiți iarăși Români mîndri și neatîrnători, fii credincioși și falnici ai mamei noastre națiunii!

Acei cari au ochi de văzut pot mult vedea și înțelege din pilda dezvoltării însoțirilor economice dela Șibot și Balomir. Ele ne cam arată calea spre neatîrnare, spre înflorire și economică și culturală! Numai cite-un om de inimă și de cinste, ca preoții din Șibot și Balomir și sfetnicii lor buni, să se afle. Și și de aceștia să pot afla în fiecare sat.

Pe muncă numai, în toate părțile.

UNELE—ALTELE

Statul și școlile.

Ministrul r. ung. de culte a făcut cunoscut, că e în pregătire un nou plan de lege pentru regularea plăților învățătoresți. Prin noua lege învățătorii de stat, intră în clasele de plăți ale altor deregători de stat: cu plată începătoare de 1200 cor., în curînd apoi ajung în clase a X de salare cu 1400 cor. și de aci încolo înaintează trecînd spre clasele tot mai bune, a 8-a, 7-a.

Spune însă că a avut mari greutateți cu regularea plăților celorlalți învățători, cari nu-s la școli de stat, vrînd să-i apropie și pe aceștia de cei de stat. Și aci să cere apoi mult, căci, ce nici n'ai crede! În toată țara, din 36'000 de învățători, abia vre-o 8 mii sunt de stat

iar 28.000 sunt tot de-ai școlilor susținute de biserici și de corporațiuni culturale ori private.

Că așa a făcut „statul” până aci. A lăsat școlile în știrea cui l'a durut de ele, și el purta grija — orișmelor și își tocmea bugetul așa, cu cheltueli pentru puțini învățători.

Acum apoi, când, nu de dragul lor și a culturii, ci pentru a și-i robi — începe să le poarte grija legându-le sufletul cu lanțuri de argiint, dar tot lanțul, — acum vede că e cheltuală mare a ținea atâtea școli!

Ci văzînd că are folos politic de treaba asta, să pune pe cheltuit și pentru învățători, căci supunându-și și ei, pune mii de lumini, sub obroc! Lumini cari până aci luminau adevărat poporul, iar de aci încolo dan lumini false, după porunca — călăilor popoarelor:

Di Dr. A. Vlad

vrednicul și cinstitul luptător național al nostru, a fost ales de comitetul național ca al 3-lea vice-președinte al acelui comitet. S'a dat prin asta dlui Dr. Vlad o vrednică distincție, la care îl gratulăm.

„Ardeleana”.

Am vorbit în numerii noștri trecuți despre mai multe din băncile noastre, arătîndu-ne bucuria la unele asupra avîntului ce li au, la altele asupra felului cinstit de a sluji cultura națională în măsură mai mare decît cea obișnuită (a cunoscutelor 5%).

E rîndul să stăruiam acum prin câteva șire și asupra băncii noastre „Ardeleana” din Orăștie, a cărei raport către adunarea generală l'am publicat în numărul 9 al „Libertății”.

Scoatem cu plăcere la iveală, că după puternicele bănci „Albina”, cea cu cîștig peste jumătate de milion, și „Victoria” cu acuși 300 de mii, la rîndul al treilea între băncile românești vine „Ardeleana” dela Orăștie, cu cîștig de 175.000 cor.

Dar noi, cari nu privim vrednicia unei bănci după cîștigurile ce le face, ci o măsurăm cu o măsură mult mai ideală: *că în ce fel și cît de mult slujește ea binele de obște românesc*, — noi dacă numai cîștigul material l'am vedea la „Ardeleana”, n'am da cuvînt nici unei bucurii, ci ne-am bucura numai de băncile prea cinstite românești „Cassa de păstrare din Seliște”, „Crișana” din Brad, și „Lumina” din Sibiu, cari să întrec în a sluji culturii naționale cu cîștigurile lor, — dar tocmai pentru că cu astfel de ochi privim lucrarea băncilor, trebuie să ne oprim înveseliți și asupra „Ardelenii”, din a cărei raport către adunare, reese un lucru tare îmbucurător.

Raportul din ăstan face o mare abatere dela raporturile anilor tre-

cuți de curînd, e o revenire a conducerii institutului la căile ideale pe care cu atîta cinste le a bătut „Ardeleana” aproape 20 ani sub cei dintii doi directori ai săi. În anii din urmă însă, conducerea apucase niște căi streine trecutului institutului, și în unele fapte ale ei, ba chiar și în rapoarte către adunările gen., era plasat, așa mai mascat, un duh semit și insinuant streinilor, care umplea deja de serioase griji pe mulți binevoitori cu priviri superioare ai acestui prețios institut rămănesc de bani.

Raportul din ăstan este ca o zmcuire a frînelor institutului spre inima dramului bun, o readucere a direcției lui la calea veche și de parte judecătore, — lucru de care ne bucurăm din toată inima! Și dacă vrednicia cîrmei vechi bune, e a întemeierii institutului, dl Dr. Mihai, zmcuirea de care vorbim, tot a d-sale este. Dsa a dat ideile frumoase și prețioase pe cari le aflăm în acest raport, și pe cari executîndu-le direcțiunea cu bună credință și după adevăratele lor înțelesuri, o să vedem iar răsărînd în jurul institutului faptele bune românești, care pe încetul, să încălzască iar pentru „Ardeleana” inimile poporului din loc precum și din tot țîntul, inimi care, în anii din urmă, mult s'an răcit și chiar înstrăinat. Cee-ce dorim să vedem cît mai curînd reparat.

Iar nădejdea bună că vom vedea această schimbare în bine și în inimi, ni-o întărește faptul, că în raportul din acest an vedem trei vestiri frumoase:

1. Să face cunoscut acționarilor și întregii obște românești, că din privilegiul împlinirii unui pătrar de veac în viața institutului, direcțiunea a hotărît:

...se osebească din fondul special de rezervă, **100.000 cor.** sub numirea de „Fondul jubilar-economic”, care are chemarea: *să spriginească înaintarea economilor de cîmp, a meseriașilor și a negustorilor de pe coprinsul peste care să întind lucrările băncii „Ardeleana” și filialele sale.*

Această hotărîre e luată pe temelul unei propuneri largi și frumoase a dlui Dr. Mihai, care cuprînde măsuri de o a dîncă înțelepciune politică națională pentru dezvoltarea Românilor din Orăștie și jur! Cînd ni să va da voe să scoatem la iveală părți alese din acea propunere, vom face-o cu plăcere și inima fiecărui Român va trasări de bucurie și peptul li va crește de nădejde în viitorul nostru!

La aceeași stăruință, direcțiunea a hotărît:

2. să lase neatins „Fondul Casei Naționale Culturale pe care în anii trecuți hotărîse a-l băga în sala hotelului Central, care nu poate ținea locul Casei Naționale, fiind o simplă întregire a hotelului băncii. După întoarcerea la dreapta

judecată asupra Casei Naționale, avem dar nădejdea a vedea totuși peste cîțiva înălțîndu-să la Orăștie mult dorita Casă.

3. Adaugă la acesta faptul, că „Ardeleana” (tot la propunerea dlui Dr. Mihai) a fost cea dintii, care a votat ăstan din cîștigul anului său trecut, **1000 cor. pentru fondul ziaristilor**, și pe urma hotărîrii ei a venit „Solidaritate” să poștească și pe alte bănci a face asemenea, — și vedem că ne aflăm în fața unei lumi cu totul schimbate la conducerea institutului. Nainte cu un an, o astfel de propunere, făcută de vre-un acționar oarecare, — ar fi fost respinsă la sigur, ca o „otopie”.

Aceste două hotărîri, le însoțește apoi mărturisirea nouă de credință, ce ni-să face în raport, că:

...vom stărui — ca institutul nostru, pe lângă ocrotirea intereselor drepte ale acționarilor săi, să aibă totdeauna în vedere și menirea înaltă: să facă o lucrare știutoare de ce vrea, de folos obștesc: sprijinind în măsura mijloacelor și a putinței sale, *înălțarea culturală și socială economică în cercul lucrării sale!*

Astfel de declarații ne înveselesc și vor însenina ori-ce suflet românesc.

Să fie numai lucrările institutului aduse acum în conglăsuire cu aceste lumini ce luminează frumos, și noi vom fi printre cei dintii, care să ferim conducerea institutului și să chemăm poporul cu toată inima în jurul lui, pe urma faptelor sale plăcute noauă tuturor.

Și nădejdea acestui viitor bun o avem, știînd că conducerea viitoare e a să încredința unui bărbat așa de iubitor de ideal și înțelegător de muncă în acest fel, ca și dl Dr. Mihai, și că dl Dr. Mihai însuși va sta în viitor iarăși mai aproape de institut, cu sfatul și cu îndemnul său prețios.

Și vom avea încă zile de bucurie în jurul „Ardelenii” noastre.

Aducă-le Dzeu de grab și bogate.

Pacea dela Arad

„Tribuna” a încetat a apare!

Aceea ce spuneam în numărul nostru trecut, s'a întîmplat: pacea între cele două foi dela Arad s'a făcut prin aceea, că „Tribuna” a fost silită ca să înceteze de a mai ieși. Toată averea ei, casa, tipografia, librăria, le-a preluat comitetul național, ca și datorii ei, dar li preia și toți abonații, avînd a le trimite de aci încolo în locul „Tribunei”. „Românul” și în locul „Tribunei Poporului” care era foaia poporală a „Tribunei”, le va trimite „Poporul Român”, foaia poporală a comitetului.

Iar fondatorii și spriginitorii „Tribunei”, dnii. Rom. Ciorogariu, Dr. N. Oncu, Octavian Goga, Procopie Givulescu și N. Ivan, sunt aleși și chemați în Comitetul Național, — iar pe lângă asta dnii N. Oncu și S. Raicu și în direcțiunea de chivernisire a foilor și tipografiei comitetului, iar Oct. Goga în comitetul de redacție al „Românului”.

Adecă s'a făcut o împăcare a celor până ieri atît de greu certăți și o amestecare într'aceeași oală. Noi nu știm să ne bucurăm sau

ce să facem cu o astfel de „pace” Lăsăm pe tot omul s'o judece după capul seu. Osana nu i prea putea cînta. Iaca de ce:

Războiul dela Arad s'a pornit pe-o vorbă mare: Ni-s'a spus de către comitetul național prin organul său oficios, că „Tribuna” pentru aceea scrie veninos contra comitetului și afiă că el nu încrează destul de bine, că: *la Tribuna să află trădători (vinzători) de neam!* Că „Tribuna” e foaia lui Ciorogariu, Ciorogariu e pretin în ascuns cu Mangra, Mangra e unealtă Ungurilor, — și Ungurii vîrn acum să ne învrăjbească, ca să fi slabi în politică, prin Mangra încrează, pe firul arătat, să strice vaza comitetului, ce e spre folosul Ungurilor! — așadar *Tribuna e trădătoare!* I s'a zis într'una „Tribuna lui Mangra!” și s'a spus că și cu Brote are încă legături!

„Tribuna” răspundea: Nu-i nimic adevărat, decît aceea, că cîțiva dușmani personali ai noștri de aici, rîvnînd la conducere peste foaia noastră, mai ales după ce am așezat-o într'o casă zidită anume pentru ea, cum n'are altă foaia românească, și noi nelvoindu-ne la asta, au pornit războiul contra noastră. Și de li am da casa și foaia, — ar fi îndată pace!

S'au urmat apoi răspunsuri și contra-răspunsuri, înveninate până la toate scribele! Pe părintele Ciorogariu jurau oamenii că e „pe-o mână cu Mangra”. Să am eu numai atîta bani cîți capăt ei prin Mangra dela ungurii, șopteau cu fața speriată unii. Oncu însuși era numit trădător! Ba pe urmă și Goga, care avea peana cea mai ageră și puternică la „Tribuna”, fu făcut „vinzător”!

Noi cești mici și cari credeam cele ce ni-să spun de oamenii noștri sus puși, — stam uluiți și ne ziceam: Mă, tot o fi adevărat! Doar altfel cum s'ar pune un comitet național și atîta oameni grei să strige acest ponos pe capul altui rînd de oameni, pe cari noi nu-i puteam crede mai răi Români ca noi!

Și acum dacă „Tribuna” își dote casa, tipografia, librăria, — deodată nici umbră de tradare mai mult, ci e poștit de nou și Oncu și Goga, și Givulescu și Ivan în comitet și pe de asupra capul tuturor răutăților: Ciorogariu!

Și ce iese la iveală? Că acești „trădători”, soți ascunși ai lui Mangra, cari ci-că primeau bani dela Unguri ca să se certe cu comitetul, au atîtea datorii, că după ce își vînd Casa, tipografia, librăria și cenușa din vatră: tot mai au peste **22.000 coroane datorii, pe care n'au cu ce-o plăti!** Adecă ei inotau în sărăcie, cu tot palatul lor!

Bine. Dar atunci cum stăm cu ce ni-să șoptea, că: „s în slujba Ungurilor, care le dau bani ce să „compromită comitetul”? Ori așa credeți că lasă Ungurii pe slujii lor să flămînzească?

Insuși faptul că ei, strîmtoși și de acei frați ai lor și ai noștri, cari li mai ajutau să poată trăi ca slujitori culturii naționale, — își încheid prăvălia și își predau averea comitetului național: *ce cel mai strălucit atest al desăvîrșita lor nevinovăție și curățenie națională!* Atestat pe care îl plătesc scump, dar azi îl au!

Și noi iarăși stăm uluiți și perdunți cu judecata!

Ne bucurăm nespuse de mult, că s'a risipit un gând negru dela noi, o bănuială ce ne tulbură și îngroză, ni s'a răsturnat o piatră de pe inimă, încredințându-ne de nou, că: *nu sînt printre noi trădătorii!*

Ni-i inima veselă de asta. Că era groaznic lucru, de era adevărat ce scria foaia comitetului nostru național.

Dar alt gând urt ne tulbură bucuria: Pe viitor, cînd foia comitetului va tăbări în același fel asupra unui rînd de oameni, ce să mai credem despre scrisesele ei:

„Românul“ a învins „Tribuna“. „Tribuna“ moare însă o moarte, care o spală de toate gresălele ei omenești, și o arată ca pe o Româncă mai cinstită și mai gata a se jertfi pentru națiunea sa, decum o credeau poate chiar și unii din cei ce țineau în anumite privințe la ea!

Dar învingătorul nu bagă de samă ce a pierdut el prin aceea că a omorît pe „Tribuna“ fără a o putea arăta vinovată de păcatul ce i-a aruncat mereu în față?

Nu bagă el de samă, că singurul lucru ce-i era ertat să-l facă în *astfel* de împrejurări, era ca și el să moară, — lăsînd loc unei fci virgine, curate, în alte mâni pusă, a cărei cuvînt să aflu, prin virginitatea sa, credință deplină la marea obște? Că așa cum s'a sfîrșit duelul, multă vreme va trece până ce această „pace“ să aducă și autoritatea de lipsă învingătorului!

Intîlnisem, nainte vreme, pe cînd cearta era în toînt ei, pe un Român din Arad, în o societate.

— Să nu-mi mai văd eu copiii mei de acasă, de crede Goldiș în ce scrie! — ne-a zis.

Am rîs toți de „viț“ ul aradanului. Și, uite, lucru naibii, azi iese la iveală că acela mai că avea dreptate! Azi e vădit că dl Goldiș nu credea în ce scria cînd ne tot spunea de tradarea „Tribunei“, ci folosea această suliță roșie de singe, numai pentru a strîpunge pe niște frați, cari vor fi fost ei „raii de gură“, fără cumpăt la vorbe, dar — trădători la nici un caz! Cum a putut să dorească direct moarte fără pardon unor agili muncitori în ogorul literar prin presă, în loc să le fi cerut numai o *îndreptare*, care era cu putință, ori alungarea alor unu doi dintre ei? Dar nu *nimicirea instituției însăși!* Căci, Doamne greu să întemeiază la noi astfel de instituții și cu greu pot ajunge la atît, la cît ajunsese „Tribuna“!

Iar dacă dl Goldiș și comitetul au știut că cei dela „Tribuna“ nu s'au trădători, precum moartea lor o dovedește acum luminos, — apoi a fost posibilă la noi o *sărire asupra unei grupe de ziaristi și lupători naționali ca aceia, cu un aparat așa de mare și cu arma neadevărului celui mai groaznic, până la punerea lor sub genunchi?*

Sau dacă a fost convins că sunt trădători, apoi: a fost cu putință la noi o astfel de împăcare, cu luarea trădătorilor în comitetul național și la supraviețuirea și conducerea foilor comitetului?

Iată întrebări în fața cărora noi stăm nemiști, de ori ce răspuns li s'ar da!

Ce înțeles mai are azi la noi cuvîntul „trădător“?

Bine, va zice cineva, dar dacă s'au știut nevinovați, de ce susținătorii „Tribunei“ au dat-o pradă?

Apoi iaca de ce:

„Tribuna“ moare fiindcă nici ea, deși cea mai răspîdită foaie de zi la noi, nu putea trîi din venitele sale numai Ci o ajutan și cîțiva oameni binevoitori. Pe lîngă acești oameni buni s'au pus stăruințe, — tot pe tema tradării, să n'o mai ajute, de nu vreau să pară și ei „trădători“! Și aceia, jaluzi de bunul lor nume și văzînd ce oameni de frunte le fac întrevenerile, s'au învoit, ca să fie dară pace, și și-au jertfit întreagă întreprinderea literară culturală, dusă până la atîta cu multe osteneți, cu jertfe și trude. De aceea moare „Tribuna“.

E de altfel, un semn de mare *sănătate națională* că trebuie să înceze la noi o foaie numai pentru-că e *bănuită* a nu fi destul de curată în gîndurile sale naționale! Dar de această *sănătate națională*, să nu abuzeze nimenea, căci cel ce abuzează, și pe sine greu să rănește!

Noi nu deplîngem perirea „Tribunei“, că n'am avut nimic cu ea, lipsele ei de tact nu le-am aprobat, nu ne-au plăcut, — dar impresiile de mai sus ne-am simțit datorii conștiinței noastre a le arăta din acest privilegiu. Căci nu lucru mic s'a petrecut la Arad, peste care să se treacă în tăcere. Ca să nu ne umplem de aceste gînduri sinistre, „Tribuna“ trebuia lăsată să moară, — și nici după moartea ei, moștenirea ei nu trebuia primită, ca să nu să adevărească vorba ei, că numai la acea moștenire s'a rîvnit prin toată hîrjoneala.

O întîmpinare.

Părintele Traian Popa din Coroiu-Sînmartin, ne trimite o întîmpinare la cele scrise în „Libertatea“, numărul trecut, unde i-se lua în nume de rău că a luat parte la o petrecere ungurească, în săpătămîna întîie a postului mare, — „ca să nu să supere „dcmnu“ învățător de stat“... Dsa ne spune (lăsăm să urmeze scrisoarea cu ortografia autorului):

„E drept că am luat parte la petrecerea aceasta, cu soție'mi cu tot. Dar nu mam prezentat din cauză că aș fi avut dorința de'ami petrece, știînd bine că ne aflăm în postul mare. Fără mam prezentat tot pentru binele obăștesc, pentru binele acelora ce mă batjocuresc în prețutul d-voastre diar.

Eu de 3 ani sînt în parohia aceasta și acum numai am ținut de lipsă a mă presenta în mijlocul lor condus de principiul „cum tu mie și eu ție“. Știe On. Redacțiune că a a II di de Crăciun am avut petrecere eseciusiv românească împreună cu teatru? Știe On. Redacțiune că la petrecerea noastră sau prezentat însuși vro cîteva familii ungurești în frunfe cu învățătorul unguresc și mulți dintre ai lor și au răscompărat biletele cu câte 4 și 5 Coroane ear dintre ai noștri au intrat unii câte 4 persoane pe 3 pițule?

„După ce chiar însuși învățătorul să portă în modul cel mai loial cu copii noștri, după ce el însuși nea esoperat sala pentru petrecere, și însuși s'a prezentat în mijlocul nostru, răscompărîndu-și

cu suprasolviri biletul, ba făcându-ne chiar ovațiuni în diarul „Kiskükü“ după în spețial am fost învitat, am ținut de bine a mă presenta cu soțiami împreună. Petrecerea a fost împreună cu un program și până să terminat Programul am și dît, ear cînd sau început jocul mam depărtat pela 10 ore. — Acesta e adevărul! — Nu acela că aș fi jucat și mași fi petrecut la cîntări și csărdăsuri pînă dimineața călcînd în picioare sfințenia canonelor. A trage csărdăsuri și cîntece ungurești știe cu mult mai bine corespondentul din tufă.

Negreșit on. redacțiune că perderea și dauna ce o vom simți pe urma acestui necioplit va fi mare. Că mi promisese inspectorul, că dacă va decurge în pace petrecerea noastră, ori și cînd ne va pune la dispoziție. Dar iam s'am meargă d-lui acum? O gresală ce cu greu se va repara, din cauza unui negiob. Prea On. Redacțiune! Dacă și în mare se strică toate intențiunile bune, din partea unor ruginiți ca acest din tufă, atunci să mă credeți, că s'om tînar — da trebuie să perim cu moartea sigură.

Traian Popa
paroch ort.

Am dat aci scrisoarea părintelui Popa, nu ca să ne războim cu dsa, ci ca să arătăm cum nu trebuie să gîndească, să simtă, și să grăiască un preot român!

Și ne pare rău că ne spune, că e preot tînar, abia de 3 ani în parohie, și nu e dară un om mai trecut și mai tocit de greul vremilor ori de amaruri în viață, cari rod și îngroapă de jumătate pe om încă fiind viu, nu e un om de pe vremea lui *d* în ortografie care n'a mai învățat nici a scrie cu ortografia de azi românească.

Dela un preot tîner, așadar de zilele noastre, — altfel de gîndire, altă mîndrie, altă inimă și minte românească așteptăm!

Pe Dta, părinte Popa, te cucereste grozav de mult, că dascălul ungar, cel mai mare și primejdios dușman al neamului nostru românească din acel sat!, a venit la petrecerea dtale și s'a trufit arătîndu-să mai bun decît Românii, cînd a dat în loc de „tri pițule“, vorba dtale, 3 coroane ori și 4 cor. Și nu vezi că hulpoiul de el, tocmai asta a avut-o de gînd, să orbească pe Români prin „galanteria“ sa, și a izbutit a te orbi chiar pe dta, care ai fi cel mai chemat a vedea și în sufletul acestui dușman de moarte al neamului dtale românească.

Dta vorbești cu despreț despre cele „3 pițule“ ale bieților dtale Români și te ai simțit așa de tare îndatorat față de dascălul ungar, pentru că ți-a dat 4 coroane, în cît nu te-ai mai ultat la post, nici la canoane, nici la nici un fel de considerații superioare naționale, — oi, mai ales că ai fost „spețial“ învitat, te-ai dus ca la poruncă!

Și ne spui cu o gîndire adevărat naivă (ori prefăcută naivă), ca lucru mare, că „insuși învățătorul să poartă în chipul cel mai loial cu copiii noștri“ (of. of!), că „insuși ne-a esoperat sala (școlii de stat) pentru petrecere“ (grozavă ajutoare pe nația noastră de acolo! Mai ales că vi-a dat și 4 coroane!); că „insuși s'a prezentat în mijlocul nostru (ferice de Dvvastră, că v'a învrednicit cerul de atîta onoare, să vină dascălul ungar între voi!) ba vi-a făcut chiar ovațiuni în zi-

arul „Kiskükü“ (ah, da! te felicităm! Asta e mai presus de orice așteptare, de ori ce vis!). Dar acum, că nu „negiob“ l'a atîns pe Maria-Sa dascălul, acum e vai de acest sat românesc! Soarfa Sodomei și Gomerei il va ajunge! Că mai mult sala aceea n'o va mai căpăta și n'o să mai aibă unde juca! „O gresală ce cu greu să va mai repara!“ Da de greu! Du-te numai dta și te umilește un pic nainte adoratului dtale „patriot“ și înjură foaia românească care s'a atîns și pe „negiobul“ ce a scris despre el la foaie, — și fii tîgur că ți-o dă iară pentru petrecere de cîte ori o poștești!

Felul acesta de gîndire, părinte Popa, nu mai e prin care grăește un suflet românesc așa luminat, cum să cere azi dela un preot, și încă tîner, să grăiască! Cîtă depărtare Doamne, dela Dta, până la tinerii clerici dela Oradea-mare!

Păreră noastră e: Dta ar trebui să vezi în școala de stat din comună, o casă de foc, care arde și mistue sufletele românești ce au nenorocirea de a trece prin ea! Acea casă să fie în ochii dtale ca o cameră mortuară neagră, îngrozitoare, de care să nu te apropii de cincizeci de pași, și în dascălul maghiar să vezi pe vampirul care trage sufletele din tinerele mlădițe ale poporului tău! Nu să te simți fericit că-ți dă acea sală, ci de te îmbie cu ea, să m'o primești, ca o demonstrație dîră și dreaptă contra chemării ce ea împlinește în mijlocul Românilor noștri de acolo! Și dta să fi apostolul cu fruntea sus și cu cuvintele de foc viu, care să ții în popor sufletul bun, răspîndînd între oameni cartea românească, care să dreagă aceea ce școala streină strică în sufletele tineriilor!

Să faci petreceri, dar acelea în casa cinstită a unui credincios, — iar dacă în casă nu încap, le fac în curte, ori în un șopron anume ridicat pentru acest scop. Ori unde, dar acolo nu! Și să fii mai mîndru de cele „tri pițule“ cîștigate cu cînst și cu sudoarea lui dreaptă de bietul nost țărăn român, decît de coroanele dascălului ungar, care are plată mare, din bani trași tot de pe noi, dar întorși contra noastră!

Dacă așa ai gîndi și ai grăi și ai făptui și dta și toți cari aveți în sat școale de stat, — apoi n'avea teamă de viitorul acestui neam!

Cu felul dtale de vorbire și de gîndire, ușor duci pe oameni în ispită să creadă, că vorbești și te porți așa, numai ca să fii scris „bine“ în catastifurile patriotice, în era asta a congreselor și supracongreselor corupătoare de suflete! Și numai dacă mulți ar vorbi, ar gîndi și ar făptui tot ca dta, — atunci ar mai avea rost în gura unor desperați, cuvîntul, că „va trebui să murim!“ — cum ne propoștești dta.

Ba nici atunci! — zicem noi. Ci va perî din socotelile naționale o parte din preoțimea noastră, aceea care ar mărturisi același credeu ca dta, dar poporul însuși nu va perî! El să va înălța și peste aceste perdiri, la tot cazul dure-roase, și le va supraviețui, căci timpul stringerii popoarelor ajunse macar la atîta pricepere cît cel al nostru din aceasta patrie, — a trecut!

Din România.

Poetul francez Jean Richepin la Academia Română.

Vineri după amiază „Academia Română” din București, cel mai înalt așezământ cultural românesc, în care să aleg numai cei mai de frunte învățați și scriitori, — a ținut o ședință dinprilegiul vizitei ce a făcut-o dl Jean Richepin Academiei române. Toți academicienii se aflau de față. Tribunele erau pline de un public numărös alcătuit din tot ce are Bucureștiul mai ales. La orele 2 și un sfert a sosit oaspele Jean Richepin.

Președintele Academiei române, dl I. C. Negruzi, a rostit următoarea cuvântare în limba franceză:

Domnilor și iubii colegi,

„Dați-mi voie să vă prezint pe dl Jean Richepin, care găsindu-se în orașul nostru ne face onoarea să vie între noi.

Deși cei mai mulți membri ai instituției noastre văd astăzi pe dl Richepin pentru întâia oară, noi îl cunoaștem toți prin lucrările sale: frumoasele sale poezii, neasemănatele sale romane și piese de teatru, prin tot ce a produs marele său talent și bogata sa imaginație.

Afară de aceasta, dl Richepin este membru al Academiei franceze, cea ilustră adunare, care, aproape de trei veacuri, strălucește de o lumină falnică, care a avut în sinul ei oamenii de geniu cei mai vestiți și a răspândit lumina sa asupra tuturor popoarelor de pe pământ, până la cele mai depărtate.

Ţinera noastră Academie română și-a propus să urmeze pe Academia franceză cu toată modestia ce să țină de junețea și starea ei, dar cu voința hotărâtă de a ocupa prin lucrările ei, un loc în marea familie a popoarelor civilizate.

Domnule Richepin, vă urez bună venire în numele Academiei române; vă arăt încă odată toată admirația noastră: vă mulțumesc pentru vizita ce ne faceți și vă rog să luați cu Domnia-Voastră despre instituția noastră și despre poporul român, aceeași aducere aminte bună, pe care noi vă vom păstra-o Domniei-Voastră totdeauna!

Dl Jean Richepin, într-o călduroasă cuvântare, mulțumește membrilor Academiei și președintelui ei pentru dragostea ce i-s-a făcut.

Ca membru al Academiei franceze, zice, se poartă ca frate mai mare al tinerei Academii române, și să simte în sinul acestei instituții ca și în sinul Academiei franceze.

Dintre popoarele latine poporul român este cel mai tânăr, dar în acelaș timp este poporul care a făcut în timpul cel mai scurt cele mai mari înaintări și are astăzi o civilizație mediteranee.

Când, peste timpul ce nu să poate prevedea, civilizația franceză și poporul francez vor lăsa altora să urmeze lucrarea lor, dl Richepin este încredințat, că aceasta lucrare este încredințat, că aceasta lucrare o va lua asupra sa tinărul popor român de astăzi, plin de vigoare, voință și de inteligință!

După aceasta dl I. Negruzi a prezentat dlui Jean Richepin pe toți academicienii prezenți, și apoi dl D. Sturdza și-a dezvoltat comunicarea dsale istorică.

Din țara dolarilor.

— Români din Canada. —

Părțile de Miază-noapte ale Americii de nord nu se țin de Statele Unite ci sunt colonii engleze, supuse Engliterei. — Aici nu află orașe atât de înfloritoare, cu negoți și indrustie puternică, nise locuitori atât de mulți. Pe întinsele șesuri roditoare viscolesc prea multe vinturi iarna, încît nu e prea plăcută viața pe acolo. Vara n scurtă, iar așa fiind, se fac numai anumite soiuri de bucate, cari au timp să se coacă. Pământul însă e fără părche de bun, cu mult mai roditor ea pe la noi, ori în Statele Unite. Canada e țara grîului și făinațelor.

Statul are încă foarte mult pământ nelucrat. Oamenii sunt puțini, dar fiind că cei din Canada fac avere în scurt timp, se sporesc mereu, prin lucrători cari sosesc și se așează acolo. — Fiecare familie care dorește să se așeze în Canada, primește de la Stat, în cinste, 160 de holde, după plac, șes și pădure. Statul cere numai atîta, ca noul proprietar să steie cel puțin trei ani pe moșia lui, să o lucreze și să-și facă locuință. După trei ani e liber ori cine să-și vîndă moșia și să plece.

Liniile ferate străbat în toate părțile, iar la stațiuni sunt magazine, unde agenții cumpără roadele cumpără în orice vreme.

Incepătorii, cînd primesc pământul, de obicei nu au bani cu ce să-și cumpere mașinile pentru lucrul câmpului, vite și nutreț pentru iarnă. Pe aceștia îi ajută compania băncilor, dîndule vite, nutreț și de toate cele trebuincioase, în preț de două mii dolari, adecă zece mii de coroane. Astfel omul serac poate să-și înceapă traiul, avînd să plătească în cîți-va ani datoria asta, pe rate.

Să înțelege, cu puțin noroc și hărnicie multă, în trei ani colonistul ajunge stăpîn de tot peste moșie, o vede păsă în rînd, cu toate cele trebuincioase și de obicei, în trei ani și-a plătit și datorie la bancă.

Am vorbit cu Români așezați pe acolo. Ei uni spuneau că toți o duc bine, dar să plîngeau că e grea iarna. După trei ani datoria lor era plătită, avea moși pe care, dacă ar vinde-o, ar căpăta până la 20 mii de coroane. Alții, cari sunt de vre-o zece ani acolo, au cumpărat și partea celor ce au plecat după trei ani și au ajuns la averi mari. Dar acesta vezi e frumos câștig. Ai mers cu nimic și în trei ani lucrînd pământul altuia, cu bani altuia, tu poți căpăta 20 mii cari îți rămîn ție.

În Canada sunt și cîteva comune

Ungurești, mari. Români sunt de mai puțină vreme pe acolo, totuși au înființat vre-o opt comune mici cu biserici și cu preoți. Aproape toți sunt Români din România și din Bucovina, oameni blînzi și harnici. În orașul Regina, provincia Saskatchewan au biserică și preot, trimis de metropolitul de la Iași.

Asemenea au biserică în Rouleau, provincia Alberta și în Taber.

În aceste două trei locuri pot să fie cam cîte 200 familii. Grupuri mai mici, cu cîte 40—50 familii, aflăm prin împrejurimi în vre-o zece locuri, — iar respirate, vor mai fi vre-o cîteva sute de familii Românești, — cu totul vre-o 2 mii de familii, adecă vre-o 10 mii de suflete. Cam vre-o 200 de familii abonează și ziare Românești, de la Cleveland, — din Statele Unite.

Peste tot, din vorbele lor am înțeles că suferă mult din pricina frigului, iarna, — dar munca lor o răsplătește cu peluș pământul binecuvîntat de Dumnezeu, cu roada ce o dă în vară!

Iarna pe la ei atîtu-i de grea, încît femeile și copii abia pot să iasă din casă, din toamnă până în primăvară!

Adese-ori bărbații numai cu greu pot răzbate până la șură, să dea de mîncare vitelor, — din pricina viscolului puternic, care le umple curtea cu mormane de zăpadă. Cînd merg la oraș, iarna, — au să lupte cu frigul și omătul de pe drum, încît sosesc degerați acasă, cu toate să să îmbracă în cojoace strășnice.

Vura însă e plăcută, că nu au călduri mari, dar năcazul e, că să începe tîrziu și să isprăvește de vreme. — Din pricina asta ei nu cultivă cucuruz, nici pomel nici vie. Au însă lanuri frumoase de grîu bun, încît și păsările de casă tot cu grîu trăiesc. Pe lîngă grîu, cultivă ovăs și nutreț pentru vite. — Au apă bună, iar bidigăni primediease, nu sunt, decît niște lupi mici, ca vulpile, — cari nu pot da piept cu cîinii, chiar în haită să fie.

Peste tot caii și mașinile sunt mai scumpe decît în Statele-Unite, iar cei ce le cumpără pe datorie, plătesc prețuri destul de pipărate.

Cu toate aceste, pentru mulți Români de-ai noștri ce merg la America, fiind ei oameni deprinși și cu greul iernilor și peste tot suferitori la jocurile firii, ar fi mai potrivit lucrul de câmp în Canada, decît lucrul primejdios în fabricile din Statele-Unite, unde nu pot să-și agonisească nici pe jumătate atîta.

Ca în America întregă și aici află oameni de toate neamurile. Mai mulți sunt Englezi, Francezi și Germani. Guvernul e foarte îngăitor cu poporul, darea e mică. — Trenuri află pretutîndeni și să zidesc altele mereu.

Singură numai clima (firea țării) e vina că pe un loc atît de mare, unde ar putea trăi 200 de milioane de oameni, abia trăiesc cînoi milioane. Orașele și comu-

nele sunt la mari depărtări unele de altele. — În părțile mai apropiate, la răsărit, se înțelege, sunt mai mulți oameni, dar în depărtare, la apus, — nu dai de oameni cu săptămînile.

Pe aici sunt locurile libere, unde să află, după plac, moși pentru coloniști.

Vas. E. Moldovan.

Correspondență.

Gazetele pentru popor. O alegere de comitet bisericesc. Iarăși la Oradea-Mare. O hotărîre frumoasă.

Încetul pe încetul începe a pătrunde și în pătura noastră delăsate roadele binefăcătoare a slovelor din gazetele scrise pe sama poporului. O gazetă bună care e cetită cu plăcere de săteni, de mulțori aduce foloase netăgăduite sătenilor noștri în lupta care o poartă și ei cu atîta greu pentru traiul zilelor de astăzi. Insuși mi-sa dat să-i văd în dumineci și sărbători îmbrăcați în haine curate, făcîndu-se roată în jurul meu, ca să le cetesc din gazetă. Atunci de pe fruntea lor brăzdată de suferințele zilelor trudite, piereau o clipă semnele durerii, și pe fețele lor puteai ceti ca într-o carte deschise, că în acest neam e întrupate toată vîlaga și tăria strămoșilor noștri de odinioară doar că zace ascunsă, că nu a fost cultivată ca să se dea pe față!

Că cetitul e de mare folos și pentru țărani noștri, s'a adevărit acest lucru acum de curînd cînd cu alegerea de membrii în comitetul bisericesc. În 5/18 Faur c. s'a ținut sinod pentru alegerea de comitet bisericesc, sub conducerea iubitelui nostru preot Iosif Crișan. Erau păreri potrivnice pentru persoanele, cari să figureze ca membri în comitet. Înțelegerea s'a făcut numai cînd unii dintre ei au ajuns la credința, ca să se facă două partide: tineri și bătrîni, și să se aleagă din amîndouă partidele membri egali. Făcîndu-să astfel, pacea s'a restabilit. Așteptăm dela noul comitet ca să-și îndeplinească lucrările cu cea mai mare serioșitate, mai ales că au de dus în deplinire lucrări cari sunt de o însemnătate mare pentru viitorul comunei noastre. O datorie rămasă dela edificarea bisericii și adaptarea școlii confesionale după cerințele legii, sunt lucrările ce ne așteaptă. Nădăjdum că o înțelegere bună va aduce lucrurile la bun sfîrșit.

— A doua oară sunt pe drum cătră Oradea-Mare. Cu olt mă apropiu mai tare de acest oraș, cu atîta indignarea mea crește față de acel șovinism fără de părche îndreptat cătră cei 16 teologi români iar gîndindu-mă la ei mă bucur, căci ei deși adăpați cu carte streină totuși nu și-au uitat de datorițele lor naționale! Fiind singur de față dintre ceilalți martori, procesul „Volnicile dela Ighiu” nu s'a pertractat nici astădată.

— Mai zilele trecute în comitetul nostru comunal s'a luat o hotărâre frumoasă, care slujește spre laudă membrilor din comitet. A doua s'a hotărât ca în zilele de Duminică și sărbători crîșmele să fie închise, să nu se mai vîndă beutură, căci este spre paguba locuitorilor.

De ar face și pe aiurea cît de mulți așa!

Din țara Hațegului.

În 24 a. l. trecute jidani din comuna Bouțariul-de-jos, au arangiat o petrecere împreună cu joc și cină comună. În îndrăzneala nerușinată a neamului lor, au invitat toată cărturăria românească din loc și jur, cu toate că bine știau că noi avem sftul post. Drept este că toți cei buni cu scribă le au primit invitare și s'au simțit chiar vătămați. Durere, s'au aflat însă și de aceia, cari de loc au sărit la buciul perzării, aceștia sunt învățătorii Florian Gliga din Clopotiva, Candid Gliga din Bucova și Ana Lupan din Bouțariul-de sus. Pe tustrei „luminători ai poporului“, fii ai opiniei românești, îi știam de mult perduți, și că dau mai mult pe un „ceárdás“ ca pe toate jocurile românești. Știam și aceea, că în societate și chiar în casa privată, mai bucurosi vorbesc ungereste ca în dulcea limbă suptă din sinul maicei lor, dar n'am știut că nici pe legea strămoșască nu mai dau nimic. Fie-le de bine.

Poporul din aceste trei comune care s'a supus la groaznice aruncuri pentru a susține școala, fără ajutor de stat, va înțelege că pentru cine asudă!

Avem și cîtiva preoți tineri cari și-au petrecut între frumoase cîntări de post „Purimul“ ca Răcoskapu“, „Isten áld meg“, etc.

Ne pune în uimire cum preoți tineri ziși ideali, pot petrece între Jidovi, cînd tinerii teologi din Orade au dat de înțeles lumii întregi, că lecul nostru e numai între noi. Le tac de ocamdată numele, alegă-se cu bătaia lui Dzeu și disprețul neamului.

— Luni în 11. a. l. c. pe valea Bistri, dela Caransebes în spre Hațeg, după amiază până sara tîrziu, s'a descărcat o furtună groaznică cu trăsnete, fulgere și ploaie mare ca în puterea veriilor!

Correspondent.

NOUȚĂȚI

† Dr. Ioan Borcia, profesor la școala civilă de fete din Sibiu unul din cei mai buni și iubiți între bărbații noștri tineri, a încetat din viață la Sibiu, în 10 Martie n. în etate de abia 32 ori.

Moartea acestui profesor bun și de toți iubit, a trezit cea mai adîncă jale în toată lumea românească din Sibiu și de pretutindenea pe unde a fost cunoscut!

Răposatul era fratele redactorului dela adansul nostru umoristic, dl Ermil Borcia, frate cu dnul avocat din Sibiu Dr. Lucian Borcia, pe care li lasă în nespusă jale, ca și pe scumpa sa mamă Maria și soră Eleonora. Nu știm însă cu adevărat a cui durere e mai mare, a mamei, a surorii și a fraților, ori a iubitoarei soții Elena născută Șandru, cu care s'a căsătorise abia în vara trecută, și care iată, după trei pătrare de an, e deja — văduvă!

Dar durerea pentru pierderea acestui tineri bărbat, nu e numai a frunzei și ciustitei familii din care făcea parte, ci e și a neamului nostru întreg, și a literaturii și a școlii române. Căci răposatul era un profesor distins și iubit, și era în același timp un scriitor de care s'a legau frumoase nădejdi. Cetitorilor noștri le e cunoscut bine numele Ioan Borcia din poeziile reproduse de noi în „Foia Interesantă“ după revistele „Luceafărul“ și „Cosinzăna“ la cari lucra. Sînt poezii gingașe, delicate, cum era toată firea și ființa lui. Reproducem una și în numărul de acum al „Foi Interesante“.

A fost înmormîntat în 12 Martie n. luînd parte toată înțelepciunea română din Sibiu.

Dzeu să-l odihnească cu cei plăcuți ai săi. Greu lovitei familii: adînc simțite condolențe.

Conferința literară

vestită de noi pe Duminică trecută, a avut loc în casina rom. de aici, luînd parte la ea număröse dame și demni.

Cel dintli a conferat dl Sebastian Bornemisa despre I. L. Caragiale, scoînd viu la iveală însușirile distinse care aleg pe acest scriitor din șirul celorlalți și îl ridică și îi dau greutate printre ei. Arată cît de adînc și de puternic e spiritul lui de privirea în sufletele oamenilor și cum știe el distinge pornirile rele a mii de suflete, dînd tipul lor intrupat în o persoană, în care fiecare ce i samănă, s'a poate apoi vedea ca într'o oglindă! Arată felul distins al scrierii lui, care e atît de condensat, ca sculptat în piatră, din care n'ai ce lăsa și la care n'ai ce adăuga, că ori ce dregere numai ar strica. Scoate la iveală puterea moralizatoare a scrierilor lui Caragiale, care fac pe cei răi ori flustrăți atîta de ridicoli, în cît fiecare s'a sparie de gîndul, că nu cumva și lui s'a se potrivească un tip de-al marelui persiflator de moravuri. În urmă arată modestia acestui bărbat cu mare cultură, care a oprit ori-ce sărbări în țară în onoarea lui, ne-unindu-se astfel de paraziți cu firea lui. I-s'au făcut înse omagii de către reviste și de cercurile scriitorilor, atît în țară cît și aici. Această conferință e și ea o modestă închinare înaintea marelui talent literar al lui Caragiale.

Al doilea conferențiar, dl Dr. Remul Boca a vorbit frumos, intuitiv, despre mașinile de zburat și legile fizice pe care s'a bazează tot meșteșugul zborului. A arătat cu o pătrundere curată a lucrului, care e puterea de susținere a aerului și cum poate fi ea folosită mai cu succes; cari au fost cei dintli oameni cari și-au bătut capul cu încercări de a zbură și la ce au ajuns (sau mai bine n'au ajuns), până ce în timpul din urmă, de cînd sunt motoarele, aujunseră a putea pune în lucrare visul de sute și mii de ani al omenimei, de-a zbură ca pasările în văzduh. Arată sistemele zborului, cari s'a manifestă în baloane și mașini, și că mașinile sunt mai presus ca baloanele; apoi că și mașinile sunt de felurite speii după felurile principii de cari s'a țin aleătătorii lor, — etc. O conferință interesantă și plăcută.

Amîndoi conferențiarii au fost viu aplaudați și felicitați. Și domnia-lor au arătat, că la chemările acestea, poate publicul răspunde prin participare și mai număröse, — căci ande lucruri nouă, cercetări serioase și atrăgătoare, care instruzionează și distrag în același timp. Dorim să avem cît de curînd încă o conferință de acest fel și să ne revedem la ea în număr deplin.

Taxă de intrare n'a fost, deși o taxă benevolă în folosul Despărțămîntului Asociațiunii, n'ar strica.

„Reuniunea rom. de înmormîntare din Orăștie“ nu și-a putut ținea adunarea Duminică trecută, fiind că prin multe servicii ce s'a nimerise pe acea zi la sf. biserică, apoi prin sinodul parochial pentru alegerea de deputați sinodali, a înaintat așa timpul, încît nu s'a mai putea ținea și adunarea aceasta. Membri de față și biroul au amînat drept aceea adunare pe Duminică viitoare, cînd s'a va ținea negreșit, în localul școlii, îndată după ieșirea dela biserică. Despre ce onorații membri s'a vestesc prin aceasta și prin publicarea de nou a convocării.

Mașina de scris, pe mașina de zburat. Pe o mașină de-alui Bleriot s'a făcut o probă interesantă. A fost luat un om ce știe scrie bine la mașina de scris și pus să scrie aceea ce conducătorul îi spune, ce vede, ce bagă de seamă colo și colo. Și s'a vădit că lucrul merge bine. Scriitorul a putut scrie tot și curat ce i-s'a cerut.

Acesta e un mare câștig pentru mașinile de zburat. Căci în războiu să spioneze pe inamic, pot scrie tot ce vîd pe jos, și duc raport prețios trupelor dela care au pornit.

Dar și altfel e de mare folos acest lucru. Ca mine, după mașina de scris, s'a va lua pe cea de zburat un aparat de fotografie și s'a vor fotografia colțur întregi de țări, așa cum de jos nu le poți fotografia, că nu le poți vedea. Ce chipuri interesante ne vor da cu premea fo-

tografiile prinse de sus, de pe mîna de zburat sau din balon!

Concertul simfonic ce-l dă muzica militară în sala hotelului Central în 16 Martie, are următorul Program:

Nr. 1 Fr. Schubert: Ouvertură la opera „Rosamunde“. Nr. 2 a) C. Loewe: „Tom der Reimer“, baladă veche scoțiană arangeată pentru orchestră de Ios. Weber. b) R. Schumann: „Ich grolle nicht“. Orchestră arangeată de I. Weber. Cîntate de doamna Berta de Pap.

Nr. 3. Grieg: Trei piese de orchestră din „Sigurd Iorsalfar“. Nr. 4. Bach Gounod: „Ave Maria“, Cîntul: Doamna Berta de Pap, violină: Dl Ios. Weber, maestru de capelă, harmoniu: dl A. Schmidt, dirigent de cor. Nr. 5. Fr. Liszt: „A doua rapsodie ungară“. — După Concert — dans!

Atregem de nou luarea aminte a publicului asupra acestui Concert.

La „Fondul ziaristilor“, întemeiat de dl Dr. Ioan Mihai, au mai contribuit bănoile „Poporul“ din Seliște 50 cor., „Cordiana“ din Felfeș 20 cor., „Orientul“ din Dobra, în loc de cunună, întru memoria fostului membru în direcțiune Dr Ioan Maior 10 cor., și dl Ioan Vătășan direct. școl. element. în p. Brașov 10 cor. Sumele s'au adaus la fondul administrat la banca „Ardeleana“ din Orăștie.

Sărmanul bătrîn! În orașul Searajevo trăia un bătrîn de 110 ani. Abia și mai ducea sarcina slăbiei ce s'a lasă pe umerii omului ajuns la așa o vîrstă adîncă. Aștepta că ba azi, ba mâine, îl va învrednici Dzeu a-i trimite solia de chemare pacinică, ușoară, de pe lumea asta pe cealaltă. Și cu cît altceva îi era păstrat lui de soartea cea fără noroc. Într'o zi un tiner croat ce locuia în aceeași casă, a fost cuprins de nebunie, și, în întunecarea minții sale, a luat un revolver și — a împușcat pe neputinciosul bătrîn, care nu i-a făcut nimic, — apoi s'a împușcat și pe sine.

Trei monoloage,

foarte interesante și cu mult haz, a scris de sub tipar „Librăria Națională“ S. Bornemisa dela Orăștie — pe cari le recomandă mai aces tineretului, care vrea să joace teatru. Acestea sînt: „Musca“, „Nasul“ și „Intîia scrișoare de dragoste“. Fiecare costă cîte 20 fil. și 2 fil. de una pentru portu. Cine le comandă toate trei, le capătă cu 50 fileri franco.

Plimbare cu balonul. Ne apropiem tot mai mult de timpul cînd vom vedea trecînd peste noi, prin văzduhuri, baloanele și mașinile de zburat, cum trec acum automobilele și trenurile pe pămînt.

Zilele astea Archiducele austriac Iosef Ferdinand s'a urcat în un balon, însoțit de cîtiva ofițeri, și a făcut o — plimbare cu balonul dela Salzburg până la Kaltenhausen. Azi încă numai Prinții. Ca mâine și noi ceilalți muritori.

Frumoasă jertfă pentru biserică.

Prea On. Domn **Dr. Ioan Pap** avocat în Brad a binevoit a dăru-i pe seama sstei biserici din Căzănești sama de 300 cor. adecă trei sute coroane, care sumă a jertfit'o Casei lui Dzeu ca semn de mulțămintă pentru darurile sale. De-i Dzeu încă viață îndelungată ca să poată lucra tot mereu pentru binele bisericii și neamului și la înflorirea poporului!

Primească apoi, mult cinstitul domn **Dr. Ioan Pap** și pe această cale mulțămintă din partea credincioșilor mei din Căzănești.

Vasile Giurgiu
preot rom. în Olciu.

Di **Dr. Ioan Mihu** a fost ales de reprezentanța (comitetul conducător și chiverisitor) celei mai mari fundațiuni culturale ce avem: a fundațiunii **Gossdu**, de membru al acelei reprezentanței!

„Vocea Graniței”

foale politică locală ce a apărut anul trecut în Caransebeș, redactată de dl **George Țințariu**, are doi osindii la arest pentru scrisese sale. De curind redactorul ei dl **G. Țințariu** a fost judecat pentru un articol scris despre Vărsarea de sînge dela Galați (la Făgăraș), la 4 luni arest și 300 cor. pedeapsă în bani! Iar mai nou învățătorul pens. **Dimitrie Codrean** la 8 zile și 20 cor. ped. în ban pentru un articol din aceeași foale, despre brutalitatea gendarmilor!

Da, da, vaza acestor spalme ale statului, trebuie apărută!

Vlaicu și mașina de — spirit.

Vlaicu Arsenie, pe care școlile române comerciale din Brașov, au nenorocul a-l vedea încă în fruntea lor ca „Director”, îndrumător al tinerimei, deși după pasul de vinovată rătăcire națională de a să prinde tovarăș cu decăzutul și perfidul Engen Brote, n'ar mai trebui suferit nici douăzeci și patru de ore în fruntea unei școli românești, — acest **Vlaicu Arsenie** e bine să-l știți ce păreri are peste tot despre așezemintele de cultură românească, ca să vedeți cu câtă vrednicie mai stă acolo unde stă.

În o discuție a sa cu alții chiar asupra școalelor mari și laudate din Brașov, el a zis odată celor din jurul său:

„...Poporul nostru din Scheiu (o parte a Brașovului, unde să află și marile școli), — ar avea mai mare folos, dacă în locul școalelor noastre secundare și medii (gimnaziul, realele și comercialele) s'ar fi ridicat în inima Scheiului o fabrică de spirit!”

Iaca, om cu astfel de gândire și simțire, a ajuns conducător uneia din cele 3 focare de știință, școlii comerciale, menite a ne crește pe tinerii cari să fie deregători la băncile noastre.

Spirul e mai prețios lucru pentru **Arsenie Vlaicu**, decât cultura!

Și acest om s'a pus să diriguiască o foale politică, prin care să cirmuiască pe Români (pe cei căpiați) cu ruda în gardul guvernului, care apoi le va da spir cît trăbue, numai să se lapede de cultura națională!

— Calendare bloc foarte frumoase, cu chipul regelui **Carol I.** al României și a reginei-poete **Carmen Sylva**, se află la „**Librăria Națională**” S. Bornemisa, în **Orăștie—Szászváros**. Prețul unui exemplar e coroane **1.30 franco**. Să-l ceară toți, cari vreau să aibă o podoabă de calendar în casă!

POȘTA REDACȚIEI.

P. P. B. Rog scrie-ne mai acurat de cine e vorba și în ce să manifestă schimbarea lui la față. Atunci publicăm.

V. T. în B. Nu știm să-l fi primit.

D. L. în O. b. Ați putea-o face ca „tovărășie ocazională” fără a mai umbla pela deregătorii. Ii dați un scop, încheiați un contract și puteți lucra. Cum? Cereți dela **Dr. V. C. Osvadă** din Hunedoara (Vajdahunyad) cartea dsale cu îndrumări. Trimiteți 1 cor. ca s'o trimită franco recomandat.

P. II. în G. Scricoarea am aruncat-o atunci cînd și'am scris posta redacției, că era foarte rău scrică. Cine vrea să se aleagă ceva din scrisoarea lui, să ne scrie; scurt și curat și adevărat!

Florian Demian, chiior în „Șuiugd” (?) în Bihor. Scrie-ne adresa acurată și îți trimitem calendarele, dar comună „Șuiugd” noi nu aflăm în cărțile de postă și așa pe dibuite nu trimitem, căci posta (din Margita) ne poate trimite pachetul napoi, și ne face cheltueli indoite.

Mulțumită publică.

Cu prilegiul petrecerii populare arangeată de tinerimea din popor la 29 Ian. 1912 în favorul fondului de zidire al bisericii gr.-or. rom. din **Orăștie**, au binevoit a suprasolvi:

Dr. A. Viad, **I. L. Vulcu**, **C. Dămeter** oște 5 cor., **Nic. Brudariu** 5.20 cor., **Dr. R. Boca**, **Dr. A. Deák**, oște 3 cor.; **George Homorodean** 2.40; **Toma Budoiu**, **Dum. Daian**, **Ad. Adămuțiu**, oște 2.20; iar oște 2 cor.: **G. Jelmărean sen.**, **Ana Jelmărean**, **Sim. Brudariu**, **V. Domșa**, **Dr. Enea Papiu**, **Sam. Lazaroiu**, **Manolă Secui**, **Nic. Jurca**, **I. Oltean**, **I. Bălgrădean**, **G. Cușuta**, **Irimie Boca**, **I. Fleșeriu**, **Adam Pârvan**, **N. Borza**, **Iacob Herța**, **Iosif Popa bocănit**; oște 1 cor. 80 fil.: **C. Stoica**, **G. Gîgor Mihai**, **G. Mihașiu**, **I. Popescu**; iar oște 1 cor. 20 fil.: **Vas. Puian**, **Alexă Lup**, **D. Burlan**, **N. Moranciu**, **Dominica Grozav**, **Ilie Florea**, **N. Ivașcu miluș**, **Maria Moldovan**, **A. Mihailă**, **I. Zaharie**, **I. Săvuțiu**; oște 1 cor.: **Pavel Simu**, **Adam Mihailă**, **I. Georgian**, **Alexă Lup**, **Nița Pugar**, **N. Todor**, **I. Secărea**, **Vas. Romosan**, **N. Timariu**, **G. Stana**, **G. Bogdănescu**, **I. Haneș**, **Silviu Damian**, **I. Moța**, **I. Lăzăroi**, **Brutus Brassai**, **Pascu și Inișca**, **G. Baciu**, **I. Lăzăroi**, com., **I. Rob**, **S. Bornemisa**, **Nic. Tănase**, **S. Vlad**, **V. Orbonaș**, **S. Damian**, **Iul. Florea**, **Emil Lupea**, **Adrian Cristea**, **N. Părău**, **I. Siliar**, **Dum. Rob**, **I. Simedru**, **Ios. Ivașcu cătranu**, **Iosif Barciaru bulgăru**, **I. Armean**, **Nic. Borza**, **Ilie Ciurdărescu**, **Matei Mige**, **T. Balaciu**, **C. Muntean**, **Dr. Puican**, **Dam. Jurca**, **G. Voișan**, **P. Androne**, **D. Martin**, **I. Vărmăgean**, **I. Mircea**, **I. Rob**, **S. Corvin**, **N. Ivașcu**, **I. Popovici** **I. Ion**, **N. Drăgălin**, **G. Silian sen.**, **G. Silian iun.**, **Ad. Burlan**, **N. Trif**, **Cont. Oșrian**, **Sofia Haneș**, **Sîia Bogat**, **Const. Bojin**, **Costea Cristea**, **P. Grozav**, **Pompil Albu**, **Av. Bontia**, **P. Radu**, **N. Lazarescu**; oște 60 fil.: **I. Bolomiri**, **Aurel Trif**, **C. Cocrean**, **Ad. Răpășian**, **Maria Albu**, **Maria Olariu**, **Iz. Limbean**, **Ioan Rob iun.**, **Adam George**, **Ioana Ciurdărescu**, **N. Inișca**, **N. Metea**, **G. Raica**, **Iosif Dafin**, **Maria Voina**, **Ion Jelmărean**, **P. Crăciun**, **Ios. Bogdan**, **Mar. Chirilă**, **N. Gâldean**, **Todor Bojiția**, **Mihai Herța**, **I. Homorodean**, **Sandu Todor**, **Cornel Vartolomei**; — **Ion Oprea** pāvălo și **I. Andreșcu**, oște 40 fil., **P. Bațurcă** 30 fil.

Un tinăr inteligent

notar diplomat, cu purtare bună, vorbește limba română, maghiară și germană perfect, care avind o praxă mare, e apt a conduce un oficiu notarial, — caută, în ținut curat românesc, un post de subnotar sistemizat, — unde va putea fi asigurat, că în cel mai scurt timp și sub ori-ce modalitate, va ajunge la un post de notar. (496) 3—3
Eventuale oferte sunt a să adresa la Administrația acestei foi.

AVIZ! cultivătorilor de vii

din loc și jur, că la subscrisul să află un **mare depozit de altoi de viie** cu rădăcină, splendid dezvoltate, soiurile cele mai bune pentru vin alb, roșu și de masă, — din pepiniera dlui **Vasile Fodor** în **Mediaș**. Rog a Vă adresa la subscrisul cu comande cît de mari și cu deplină încredere. (498) 3—3
GEORGE CUȘUTA,
Orăștie, strada Romoșelului Nr. 8.

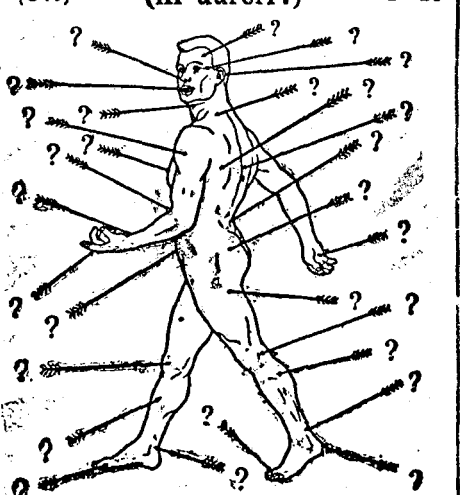
Mașină de scărmanat lina de vînzare.

Subscrisul, din cauze familiare, vind o mașină de scărmanat lina, în stare foarte bună, cu preț foarte redus. Doriții, de a avea o mașină bună și efină au a-se adresa la **Ignat Borza** (477) 3—4
Torda. Betlen Gábor tér

Ocaziune rară!

Local de vînzare, cu drept pentru 2 cîrciume, prāvălie și trafică e de vînzare. Loc foarte potrivit, fără concurență din cauze familiare e de vînzare. Prescrierea cîrciumei e asigurată. Informațiuni la administrația foi. (493) 3—3

Te sagatează?

I. Fluidul Elza a lui Feller. e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vîdecător, încetează durerile repede și sigur, vinneacă: reumă (spurc), slăbie dencervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeață, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elza a lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de pept și gît și morburii din curent ori răcală, adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”. 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5 franco. **XX.** Vestim apoi, că lumca folosește cu efect distîns și sigur **Pilulele-Rebarbara** de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lipsă de postă, arsuri de fier, greață, amețeață, rigăclii, haemoroide și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa.

Eugen V. Feller, apotecar.
Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab).

Convocare.

Onorați membri ai **Reuniunii rom. de înmormîntare din răștie** sunt prin aceasta invitați, în înțelesul §-ului 1 litera f) din statute, a participa la **a XV-a adunare gen. ordină** a Reuniunii, care să va țină **Duminecă, în 4/17 Martie 1912**, în o sală a școalei **gr. or. române** din loc, îndă după eșirea din biserică.

La ordinea zilei:

Agendele prescise de statute:
Raportul comitetului asupra anului de gestiune 1911
Raportul cassarului despre starea averii Reuniunii
Eventuale propuneri, în științate la vreme, după statute.
Orăștie, la 28 Febr. n. 1912
Nicolae Trif, președinte. (492) 3—3
Ioan Moța, secretar.

Un motor de benzină de 4 PH.

în stare de tot bună, sistem de stat în sus (nu culcat) bun la mașini mai mici de îmblătit, la fireze de tăia lemne, etc. e de vînzare în **Orăștie**, la „**Tipografia Nouă**”.

Birou de informații

Cunoscînd multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărît să deschid în **Budapesta** un **Birou de inform. și Agentură românească**. Orice informații relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-șicui resolvînd toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. La aviz aștept la gară. (513) 1—1
L. Olariu, **Budapest**, **Lajos-ut. 141 III/19.**

Învățăcel de prāvălie.

Primesc un băiat care să fi terminat 2 clase gimnaziale sau reale.
Németh János
prāvălie de fer și coloniale în **Orăștie (Szászváros)** (480) 2—3

Pepiniera-Mill

din **Nagyörs** e în Europa e mijloc cea mai mare școală de vițe!

Are totdeauna gata de vînzare mai multe milioane! — Cereți talog, care vi-să trlmite gratis,

Preluare de cancelarie.

Să aduce la cunoștința publicului din Sibiu și jurul Sibiului, că cancelaria advocațională a regretatului **Dr. Liviu de Lemeny**, a trecut, prin cumpărare, în proprietatea dlui avocat **Dr. C. Bucșan** din Sibiu, strada Poplăcii Nr. 15.

Să caută

agenți

în provincie, cari să se îndeleitnicească cu plasarea de lozuri pe rate lunare, contra provizie mare.

Cor. 300—400

poate câștiga lunar un agent agil. — A se adresa pentru condițiuni și prospecte către

Üstredná banka úc. spol. BUDAPEST, V. Sas-u. 24.

(514) 1—3

2 învățăcei

să primesc îndată în franzele (peșcaria) subscrișului.

Ioan Balomiri

(515) 1—1 măestru franzelar în Orăștie

Case de vânzare cu crișmă în ele

sunt de vânzare în Orăștie, în partea zisă Zăvoiu, în loc la care trag comunele Ocolie, Costești, Bucium, Orăștioara, Beriu și altele. Trei odai, 2 pivniți, cugă, șură, grajd, grădină. Prețul 17.000 cor.

Pentru știri mai de aproape a să adresa la subscrișul:

Titu Cârnean

1—2 Orăștie, în Zăvoiu.

În prăvălia de manufactură, ferărie și băcănie a subscrișului, să primească pe lângă condițiuni favorabile

2 tineri

cu 1 sau 2 clase gimnaziale sau reale, din familie bună. Să recere să știe limba germană sau maghiară, Doritorii au a să adresa la firma

Nicolae Răchitan

(519) 1—3 comerciant în Săucior (Szászcsor, Szeben m.)

Papier à Cigarettes

ABADIE

(108) 24—52

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), **PETRU BENEA**, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fl., Rizling 70 fl.,

Roșu 92 fileri.

Vinuri din anul 1910:

Rizling 58 fl., Rizling și Ruge amestecat 54 fl., Siller 56 fl. Carbenet 100 fileri.

Vin nou din 1911: 50—52 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 1:60
Rachie de comină, specialit. „2”
Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachie să exponează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase împrumutează pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEA,

proprietar de vii.

(473) Világos, (Arad m.) 4—25

De vânzare.

Se află de vânzare, din mână liberă, o mașină de scărmanat lână, două piue de haine, un teasc de oleu, o piua de pisat sămînța pentru oleu, toate mînate cu apă și în stare bună. Prețul e 3000 cor. Doritorii de a cumpăra aceste mașini, să se adreseze la

Vlădan Avram I. Avram

(469) 3—3 din Ludești (p. Szászváros).

Tauri de vîndut.

La „Domeniul românesc din Bobâlna” a cărui proprietar e **Dr. Aurel Vlad**, să află de vânzare mai mulți tauri tineri apți pentru prăsilă, foarte frumoși și bine desvoltați, de soiul Bern roși întunecați, cu capul alb și pîtenoși.

Doritorii de ai cumpăra să se adreseze la:

„Admin. Domeniului din Bobâlna”

(464) (Bâbolna u. p. Szászváros). 4—5

Depozit de vin.

Subscrișul mi-am arangeat un magazin de vânzare de vin în Orăștie, strada Morii, (din jos de postă). — Vânzare dela 50 litri în sus! — Vin nou și vechiu! — Prețuri moderate.

(420) 10—10 **Iosef Schönhard.**

De vânzare din mână liberă în Orăștie.

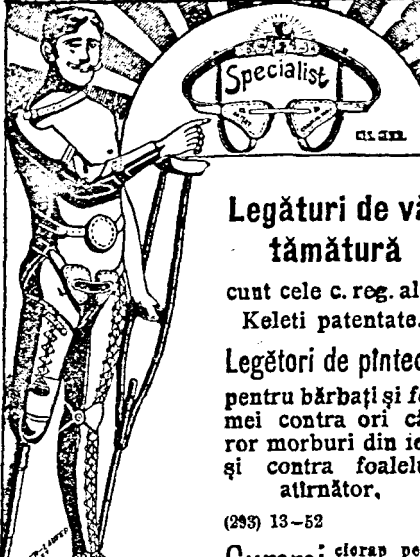
2 pămînturi cu un magazin zidit pe ele lângă gară, 1 țelină și 1 vie în vii, 1 pămînt arător în „Dealul mic”, 5 jugere pămînt arător,

Informațiuni detaliate să dau în prăvălia

(478) 3—3 **C. Dahinten Nf.**

CASĂ DE VÎNZARE.

Casa Nr. 25, din strada bisericii vechi din Orăștie, e de vânzare din mână liberă. Curte mare și grădină mare. — Știri mai de aproape în casa înșasi. (508) 2—2

Legături de vătămătură
cunt cele c. reg. alui Keleti patentate.

Legători de pîntece
pentru bărbați și femei contra ori căror morburii din iose și contra foalelui atrnător.
(293) 13—52

Gummi ciorap pentru vire umfate.

Picioare și mini măestrite pe sama putai (tăiași).
Indreptătoare de trup pentru umblat și spriginit.
Corsete artificiale și spriginoare.

Ținătoare oblu pentru cel crescuti strămb, precum și ori-ce articli de Hysă la

Îngrijirea de bolnavi, pregătește apă fierbinte, cele mai moderne principii cu prețuri favorabile de fabrică.

I. Keleti, fabrică c. reg. patent ptr. legături de vătămătură și indreptoare de trup.
Budapesta, IV. Koronaherez. u 17. vici
— Trimite catalog cu 3000 figuri, gratis! —
Fondată în 1878. Telefon 13—70.

Sfat și ajutor!

Celor ce sufar de ardere de stomac, pedeci de mistaire, infundare, și de bealele legate de acestea, le aduc lecurile

PICĂTURILE de stomac a lui BRÁDY înainte

Picăturile „Mariazell”.

Să află în apotecă. O sticlă 1.60, cor., încă 90 fil., 6 sticle cor. 5.80; 3 sticle mari cor. 5.30. Banii trimiși înainte eri cu ramburs.

Apoteca C. Brády la „Regele Ungar”, Wien
I. Fleischmarkt 2, Depot. 5

Fiți atenți la marca de scriere care reprezintă pe Sfta Maria dela Mariazell, pe pachetarea rește și subscrierea ca pe chipul de alături. Imitațiile să se respingă. (503) 2—25.

Nu Vă simțiți bine?

Aveți dureri de stomac? de cap? constipație? Probează

Pilulele-de-plante ale lui **Örkény**, cari sunt făcute numai din extractul plantelor, nu conțin o materie stricătoasă, pentru aceea este cel mai bun medicament decasă

pentru minarea și curățirea singelui

Ele regulază schimbarea materiilor și însănătoșează stomacul și intestinele, îi fac poftă de mîncare, din care cauză să și prescriu des de medici. Sunt bune și la cure de slăbire! — O cutie originală 90 fl. Trei cutii franco K 250. Să pot procura cu rambursă dela preparator.

Farmacia Hugó Örkény, Budapesta, Str. Thököly 23. Depot 110.

Caut învățacel

în prăvălie de coloniale și manufacturi, din casă bună, să fie învățat bine în școala română. Etatea: 13—15 ani. Condițiunile sunt favorabile, e de dorit să știe vorbi limba maghiară sau germană.

George Baciu, (499) 3—3 comerciant în Orlat.

Caut calfă

mai tinără pentru prăvălia mea mixtă, și tot aici să caute un ucenic

din familie bună, care posedă limba română și maghiară, și are cel puțin 1—2 clase gimnaziale.

Condițiuni favorabile.
Traian Baicu (504) 2—3 comerciant în Zlatna

Învățacel

la turtar și lumini!

La subscrișul turtar și fabricant de lumini bisericești de ceară, să primește un învățacel, sub învoielii potrivite. Meserie foarte bună!

(490) 3—3 **Oscar Kolovrat** m. turtar în Orăștie (Sz.-város) (Str. Vintului).

Aviz.

Să vinde din mână liberă, din cauze familiare, o moară cu peptănuș, cu pămîntul ce să ține de ea, cu case cu tot. Doritorii să se adreseze către proprietarul:

Ioan Barbara Orăștioara-de-Jos (506) 3—3 p. Szászváros Alsóvárosiv.

Călcăie de gummi cele mai bune sunt

PALMA

DELEGATE
HUNGARIE

UN MILION

de viață de viie pentru altoit Riparia Portalis (Gloire de Montpellier) să află de vânzare la preotul

(491) 2—4 **Petru Pelle,** din Miniș (Ménés) (comit. Arad).

Cruțați și Vă încercați NOROCUL!

În 1 Aprilie va fi proxima tragere a lozurilor de Tisza, cari afară de 2 cîști- **Cor. 180.000** — mai au cîștiguri guri principale de cîte

de **Cor. 2,300.000** — în fiecare an îi aduc pe lîngă toate acestea și 4% interese.

De prezent vindem **48** rate lunare **10 cor.** aceste lozuri pe de cîte

Ultima tragere va fi în anul 1930 pînă la care termin tot lozul trebuie să se tragă necondiționat cu cîștig.

Nici un risc! Toate caselle statului primesc aceste lozuri, ca cautiune. Valoarea lor crește din zi în zi.

Deja dupa achitarea ratei prime participă cumpărătorul, pe baza listei de rate, — ce i-să extradă cu reîntoarcerea poștei, — la toate tragerile, iar cîștigurile sunt în întregime ale lui.

Rata primă Vă rugăm a ni-o asigna prin mandat postal. Pentru asig-narea celorlalte punem la dispoziția cumpărătorilor cecuri postale.

Prospecte și explicări trimitem la cerere gratis și franco.

Să caută agenți **Ústredná banka u. c. spol.** BUDAPERT, V. Sas utcza 24.

Vindem apoi de prezent:

1 buc. loz dela „Banca Hipotecară Ungară” pe 40 rate à cor. 6.75 cu 6 trageri anual și cu cel mai mare cîștig din lume de **K 1,000.000** —

NB. La proxima tragere din

25 Aprilie să va sorti cîștigul de **K 300.000** —

1 buc. loz dela »PESTI HAZAI« pe 36 rate à 5 cor. cu 3 trageri anual și cu cîștigul principal de **K 400.000** —

NB. La tragerea proxima din

5 Iunie să va sorti cîștigul de **K 200.000** —

(511) 1-2

Viță altoită în verde cu rădăcină de vînzare.

Va atragem atențiunea, fraților Români, asupra viței în verde, cu rădăcină, fiind constatată de cei mai învățați vieri că sunt mai trainice și mai bune. Și acestea să pot căpăta numai la Societatea noastră română, care să lucreze sub îngrijirea noastră proprie. — Prețul este 1000 bucăți clasa I a **170 cor.**; viță altoită în verde, cl. II. cu rădăcină, 1000 buc. cu **80 cor.**; viță altoită în verde, fără rădăcină, 1000 buc. cu **70 cor.**

— La cerere trimitem catalog de soiuri, gratis. Cei ce fac comande mai mari, capătă rabat însemnat.

Teodor Pârvu și soții

proprietari de viță de vițe altoită în verde și în uscat.

Ternova, Nr. 10 (com. Arad).

9-14 (400)

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atât pentru struguri de masă (admirabil articol de vînzare), cît și soiuri de vin: rizling, mușcatel, etc.

să găsească de vînzare în pepiniera de vițe de viie nobilă dela **DOMENIUL ROMÂNESC**

din **BOBÁLNA**

lîngă Orăștie, proprietatea dlui **Dr. AUREL VLAD.**

Pentru toamna de față și pentru primăvară, are la îndemână jumătate de milion altoi, tot soiuri alese!

Deși peronospora a potopit și în anul de față pe alocurea școlii întregi de altoi, la Bobálna, fiind foarte bine îngrijite, nu le-a făcut nici o stricăciune. Altoile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, se trimite **Catalogul** cu prețuri și îndrumări practice!

Adresați-vă cu încredere deplină la:

„**DOMENIUL DIN BOBÁLNA**”

a dlui **Dr. A. Vlad: Bábolna, p. Szászváros.**

NB. Pentru vînzare din Ardeal e încredere cel mai potrivit loc de cumpărare altele de vițe, fiind vînzate din pepinierile dela Bobálna, crescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenescă. La șes, strește, le e cu atât mai ușor.

(247) 14-28

Depozit românesc de pianе și armoniuri în Sibiu.

P. T.

Un pian bun și frumos este o adevărată podocobă în casă. Dar la procurarea unui astfel de instrument — fiind avizați la puținii negustori străini de prin orașele mai mari. adeseori rivnitori de cîștiguri mari — se întimplă de regulă, că trebuie să plătim un preț exagerat în schimbul unui lucru de calitate inferioară.

Această împrejurare m'a determinat să întemeiez pentru publicul românesc un **depozit de pianе și armoniuri** — primul depozit românesc de acest fel — oferind pianе și pianine din cele mai bune fabrici din Austria ca *Bösendorfer, Ehrbar, Stingl, Wirth, Petrof, Koch-Korselt, Hamburger, etc.*

La fiecare instrument, pe lîngă pachetare și transport gratuit, las o parte însemnată din proviziunea mea ca rabat în favorul cumpărătorului.

Exportul se face în toate părțile țării și în România.

Aducîndu-Vă aceasta la cunoștință, Vă rog ca în caz de trebuință să binevoiți a Vă adresa cu toată încrederea la mine, asigurîndu-Vă, că veți fi serviți în modul cel mai conștientios.

Cu prospecte și informații servesc cu plăcere.

Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 7.

Cu distinsă stimă:

Timotei Popovici,
profesor de muzică.

(511) 1-1

Local de prăvălie cu două galantare,

cu locuință, și magazine, e

de închiriat

în **Blaj**, la un loc din cele mai cercetate și de mult cunoscute.

Să poate prelua îndată!

Informațiuni mai de aproape la proprietarul

Welwart Mór

(520) 1-3

în **Blaj**, (Balázsfalva).

Doi învățăcei

să primesc la **Vasile Fleschin m. rotariu** în Reșinariu (com. Sibiu), condițiile după înțelegere. Băieții să aibă etatea dela 13 ani în sus.

Vasile Fleschin

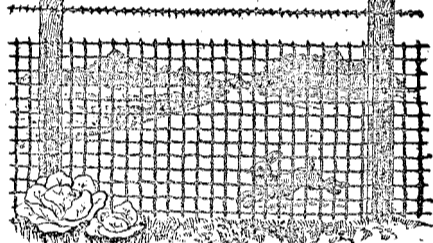
(517) 1-3

măestru rotar, în Reșinariu.

Garduri, tare ieftine!

Producție indigenă!

Fără păreche potrivită!

(518)

Ușor de manual!

Numărate scrisor de mulțumită adevărate că

Teșetura de drot „HUNGARIA”

e neîntrecută, distinsă!

Să face din drot răsucit. Prețu pe metrul pătrat 30 fileri și mai mult

Să comandă numai la fabricantul

Alexandra Haidecker,

fabrică de funți de drot

și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Ūllői-ut 48/85.

Serviciu repede, favorabil și punctuos.

— Catalog ilustrat, gratis și franco!

„Corvineana”

institut de credit și de economii, societate pe acții
în **HUNEDOARA—VAJDAHUNYAD**

AVIZ.

Capital social **K 70.000** —

Fonduri de rezervă **K 112.000** —

Depuneri spre fructificare **K 750.000** —

1. Primește bani spre fructificare pe lîngă libele de depuneri și după banii depuși cu începerea dela 1 Aprilie 1912, — pînă la altă dispoziție, — plătește interese de **5 1/2%**. — Pentru depunerile bisericilor și școlilor române plătesc interese de **6%**. — Depunerile și ridicările să pot face și prin postă.

2. Acoardă împrumuturi hipotecare.

3. Acoardă credite personale pe lîngă cambii sau obligații cu cavenți.

4. Îngrijește afaceri de comisiune, și tot felul de afaceri de bancă.

Casa institutului este deschisă în toate zilele dela 8—12 ore a. m. și dela 2—5 p. m.

Directiunea